Adviesaanvraag B&W aan stadsdeelbestuur

Invullen door directie:

Onderwerp adviesaanvraag:	Aanwijzing Plan van Gool als gemeentelijk beschermd stadsgezicht
Portefeuille:	Monumenten (Brahim Abid)
Directie:	Ruimte & Duurzaamheid / Monumenten en Archeologie
Datum behandeling staf WH	18-09-2023 en 25-09-2023
Datum adviesaanvraag:	…
Deadline ontvangst advies:	…
Advies mailen naar:	a.ten.doeschate@amsterdam.nl
Meegestuurde stukken:	1. Verzoek tot aanwijzing Plan van Gool (d.d. 2-10-2020) 2. Cultuurhistorische verkenning Het Breed – Plan van Gool (juni/okt 2021) 3. Memo Aanwijzing Plan van Gool (R&D/ MenA en R&D Team Noord) 4. Advies Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (dd. 5-7-2021)
Heeft er consultatie vooraf plaatsgevonden?	Ja, het vorige dagelijks bestuur heeft al eerder geadviseerd, zie toelichting hieronder. Deze nieuwe adviesaanvraag is besproken tijdens de staf met de huidige portefeuillehouder Brahim Abid.

Invullen door stadsdeel:

Stadsdeel:	Noord
Procesbegeleider:	…
Datum weekstart/staf:	16-10-2023
Datum stadsdeelcommissie:	6-12-2023
Datum dagelijks bestuur:	12-12-2023
Registratienr. (optioneel):	…

Over gevraagde adviezen: conform art. 12 van de verordening op het lokaal bestuur vraagt B&W advies aan een DB over besluiten die (lid 1) betrekking hebben op de taken en bevoegdheden van het DB of (lid 2) op de belangen van het stadsdeel. Het DB legt deze adviezen voor aan de stadsdeelcommissie (art. 19). Het DB neemt het advies van de stadsdeelcommissie over indien het is vastgesteld met een meerderheid van stemmen en binnen de budgettaire kader past (art. 19 lid 5). Afwijkingen van het advies motiveert het DB.

Adviesvraag B&W

Formuleer hier de vraag aan het stadsdeel

Achtergrond

Het vorige dagelijks bestuur van Noord heeft op 14 december 2021 (na een positief advies van de stadsdeelcommissie) positief aan het college van B & W geadviseerd. Wethouder Scholtes heeft in februari 2023 gevraagd om opnieuw advies in te winnen bij het nieuwe (huidige) dagelijks bestuur van Noord. Dit vanwege de nieuwe samenstellingen (portefeuillehouder) van zowel DB als stadsdeelcommissie. De wethouder wilde bevestigd zien dat het huidige bestuur, ondanks de toegenomen druk om woningen te bouwen en ontwikkelbuurten te verbeteren, positief tegenover het aanwijzen van Plan van Gool staat. Ten aanzien van die toegenomen druk is opnieuw uitgezocht wat er in deze wijk speelt: behalve voor vergroenen, het verbeteren van routing/aansluiting, het eventueel bestendigen (tijdelijke) functies en het verbeteren van speelvoorzieningen, zijn er geen (ontwikkel)plannen voor Plan Van Gool.

Hieronder volgt de adviesaanvraag en een onderbouwing waarom Plan Van Gool in aanmerking komt voor aanwijzing als gemeentelijk beschermd stadsgezicht.

Adviesaanvraag stadsdeel Noord

Conform de Erfgoedverordening (artikel 16 en verder) kan de raad, op voorstel van het college, een gebied aanwijzen tot gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht. De raad beslist binnen 32 weken na het voorstel van het college tot aanwijzing. Het besluit wordt bekendgemaakt op de gebruikelijke wijze. Als de raad besluit om een gebied aan te wijzen tot gemeentelijk beschermd stadsgezicht, zullen de cultuurhistorische waarden beschermd *moeten* worden door middel van een beschermende regeling in een vast te stellen bestemmingsplan (straks: beschermende regeling in het omgevingsplan). Bij het besluit tot aanwijzing bepaalt de raad of en in hoeverre het geldende bestemmingsplan als 'beschermend' kan worden aangemerkt (Erfgoedverordening, artikel 20). Een gemeentelijk beschermd stadsgezicht *in samenhang* met een beschermd bestemmingsplan is bij uitstek het middel om de ruimtelijke waarden van het gebied te beschermen.

Als onderdeel van de aanwijzingsprocedure tot gemeentelijk beschermd stadsgezicht voor Plan van Gool vraagt het college advies aan het dagelijks bestuur van stadsdeel Noord:
Gelieve het college te adviseren ten aanzien van de aanwijzing van Plan Van Gool/ Het Breed tot gemeentelijk beschermd stadsgezicht, waarbij u de argumenten zoals aangedragen door Monumenten en Archeologie (zie bijlage 2, 3 en hieronder, in nauwe afstemming met Team Noord van Ruimte en Duurzaamheid) onderbouwt/ ondersteunt of de eventuele bezwaren onderbouwt.

Aanvraag aanwijzing Plan Van Gool tot beschermd stadsgezicht en cultuurhistorische verkenning(en)
Op 2 oktober 2020 heeft de heer Leijen namens een bewonerscollectief, een verzoek tot aanwijzing van Plan van Gool als beschermd stadsgezicht ingediend (zie bijlage 1). Monumenten en Archeologie (MenA) deed eerder, op verzoek van stadsdeel Noord en naar aanleiding van een bezwaarschrift, onderzoek naar de cultuurhistorische waarden van Plan Van Gool. Naar aanleiding van het meest recente verzoek tot aanwijzing, heeft MenA de eerdere onderzoeken/ conclusies geactualiseerd en aanvullend onderzoek gedaan. Dit heeft geresulteerd in de rapportage 'Het Breed, ook bekend als Plan van Gool' van juni 2021 (bijlage 2).

Plan van Gool kent diverse waarden die voldoen aan de selectiecriteria (voor aanwijzing tot gemeentelijk beschermd stadsgezicht) vastgesteld in de Erfgoedverordening. Een aantal van deze waarden zijn, zoals ook te lezen in de rapportage van MenA:

- Het stedenbouwkundig plan en de verkaveling zijn vernieuwend en van hoge kwaliteit:
    - Open en ruime verkaveling met een parkachtige inrichting met veel ruimte voor openbaar groen en speel- en sportvoorzieningen;
    - Helder en bijzonder totaalontwerp met maatschappelijke voorzieningen zoals scholen en een kerk die als laagbouwpaviljoens vrij in het groen staan;
- Vanwege het streven naar verkeersveiligheid voor alle gebruiksgroepen is de verkeersstructuur van Plan van Gool gevormd door de voor die tijd karakteristieke scheiding van verkeerssoorten:
    - Duidelijk scheiding tussen de leefomgeving en het autoverkeer met doorgaande autowegen in de buitenschil van de wijk in plaats van middenin zodat de ruimtelijke, parkachtige kwaliteit van de woonomgeving zo min mogelijk wordt aangetast;
    - Substantiële op voetgangers en kinderen gerichte centrale openbare ruimte (dus daarom auto- en fietsvrij).

De Commissie Ruimtelijke Kwaliteit adviseerde positief ten aanzien van de aanwijzing van Plan van Gool (Het Breed) tot gemeentelijk beschermd stadsgezicht. Zie bijlage 4.

Gemeentelijk beschermd stadsgezicht
Door de status 'gemeentelijk beschermd stadsgezicht' toe te kennen, wordt bestuurlijk bekrachtigd dat het hele gebied (gebouwen inclusief openbare ruimte) bescherming verdient uit cultuurhistorisch oogpunt.
De status 'gemeentelijk beschermd stadsgezicht' gaat over meer dan bescherming. Een aanwijzing tot gemeentelijk beschermd stadsgezicht zorgt ervoor dat, vanaf het moment van toekenning van deze status, de cultuurhistorische waarden van het gebied bekend zijn. En dat het behoud en/of herstel van deze waarden, logischerwijs een aandachtspunt is.

De status kan erfgoed en de identiteit van een gebied onder de aandacht brengen, en bijdragen aan (de verdere ontwikkeling van) die identiteit. Het toekennen van de status brengt een specifiek gebied onder de aandacht vanwege zijn bijzondere geschiedenis en zijn (cultuurhistorische) kwaliteiten. Die aandacht - het feit dat het gebied 'gezien' wordt en dat erover gepraat wordt - kan weer gebruikt worden voor positieve ontwikkelingen. Erfgoed kan zo bijdragen aan de ervaring van bewoners én bezoekers.

(Toekomstige) ruimtelijke ontwikkelingen
Er is sprake van een aantal mogelijke richtingen, die worden ondersteund door het gemeentelijke ruimtelijke beleid, waar rekening mee moet worden gehouden. Deze betreffen onder andere het opheffen van parkeervelden om ze te vergroenen (in lijn met gemeentelijk mobiliteitsbeleid) en het verbeteren van de voetgangersverbinding naar het metrostation (idem). Ook zijn er maatschappelijke voorzieningen die een (tijdelijke) plek hebben 'tussen' de flats van Plan van Gool. In de toekomst moeten deze functies mogelijk (al dan niet permanent) bestendigd worden. Momenteel wordt er gewerkt aan de uitwerking van een nieuwe speelvoorziening. Aanwijzing als gemeentelijk beschermd stadsgezicht zal deze richtingen (die deels voorkomen uit de wensen van bewoners en) die ruimtelijke consequenties voor Plan van Gool zullen hebben, niet in de weg staan. De inrichting van de openbare ruimte kan en mag veranderen, ook na aanwijzing als gemeentelijk beschermd stadsgezicht.

Conceptadvies DB:
Het dagelijks bestuur formuleert hier t.b.v. de stadsdeelcommissievergadering een conceptadvies

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Noord ondersteunt opnieuw de adviezen van MenA en CRK en de in die adviezen aangedragen argumenten ten aanzien van de aanwijzing van Plan van Gool/ Het Breed als gemeentelijk beschermd stadsgezicht. Het dagelijks bestuur ziet dat er, ook na aanwijzing, ruimte blijft voor (fysieke) verbeteringen en acht dit wenselijk, immers moet de leefkwaliteit óók in de toekomst en met de veranderende wensen van bewoners, hoog blijven. Het dagelijks bestuur is verheugd met de positieve aandacht voor de wijk en stemt in met het voornemen om Plan Van Gool aan te wijzen als gemeentelijk beschermd stadsgezicht.

Advies stadsdeelcommissie:
Advies van de stadsdeelcommissie aan het DB

Trots dat we in Noord op tijd zijn om dit unieke gebied op tijd als gemeentelijk monument aan te wijzen, voordat sloop of herontwikkeling tot een verrommeling van het plan en versnippering van de openbare ruimte geleid heeft. Mede doordat het oorspronkelijke bureau betrokken was bij de recente renovatie en de bestaande bebouwing gewaardeerd heeft. We kunnen ons dan ook goed vinden in de voorgestelde onderverdeling in de verschillende ordeklassen van monumentaliteit.
We onderschrijven het belang dat de mogelijkheid tot verbeteren van de ruimte voor openbaar groen en speel- en sportvoorzieningen blijft. Dit is ook belangrijk als groene uitloop van de nieuwbouw bij Buikslotermeerplein. Mogelijk is het in de nabije toekomst van belang om in het Plan van Gool een pierenbad te maken, vergelijkbaar met het Noorderpark. We adviseren bij herinrichting van de openbare ruimte dit mee te nemen in de afwegingen.
We adviseren om nader te omschrijven hoe de daken binnen de monumentklasse vallen, er is nu wisselend omgegaan met plaatsing van zonnepanelen, hier is nog ruimte voor extra decentrale energieopwekking én groendaken om te helpen met regenwater afvoer en biodiversiteit. Het zou jammer zijn als deze verduurzaming niet meer mogelijk blijkt binnen de status van gemeentelijk monument.

Definitief advies DB:
Advies van het dagelijks bestuur aan het college van burgemeester en wethouders

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Noord ondersteunt opnieuw de adviezen van MenA en CRK en de in die adviezen aangedragen argumenten ten aanzien van de aanwijzing van Plan van Gool/ Het Breed als gemeentelijk beschermd stadsgezicht. Het dagelijks bestuur ziet dat er, ook na aanwijzing, ruimte blijft voor (fysieke) verbeteringen en acht dit wenselijk, immers moet de leefkwaliteit óók in de toekomst en met de veranderende wensen van bewoners, hoog blijven. Het dagelijks bestuur is verheugd met de positieve aandacht voor de wijk en stemt in met het voornemen om Plan Van Gool aan te wijzen als gemeentelijk beschermd stadsgezicht.

Het dagelijks bestuur onderschrijft, zoals geadviseerd door de stadsdeelcommissie, dat de mogelijkheid blijft bestaan tot verbeteren van de openbare ruimte als het gaat over openbaar groen en het plaatsen of verbeteren van speel- en sportvoorzieningen. Dit is ook belangrijk als groene uitloop van de toekomstige nieuwbouw bij het Buikslotermeerplein. Mogelijk is het in de nabije toekomst van belang om in het Plan van Gool een pierenbad te maken, vergelijkbaar met het Noorderpark. We adviseren om bij de herinrichting van de openbare ruimte dit mee te nemen in de afwegingen.
We adviseren om nader te omschrijven hoe de daken binnen de monumentklasse vallen, er is nu wisselend omgegaan met plaatsing van zonnepanelen, hier is nog ruimte voor extra decentrale energieopwekking én groendaken om te helpen met regenwater afvoer en biodiversiteit.
Ook hier dient de bescherming van de stedenbouwkundige opzet niet in de weg te staan aan maatregelen voor verduurzaming of klimaatadaptie.